

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ (за інтернет-ресурсами)

01.09.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[У Мінкульті стартував гендерний аудит. – Діана Горон](#)

[Грантоспроможна іпостась. – Ганна Шерман](#)

[«Тіні за ґратами»: створили проєкт про цивільних українців у російській неволі. – Діана Горон](#)

Вшанування пам'яті

[«Це справді супергеній»: у Львівському ботанічному саду відсвяткували 170-річчя Івана Франка масштабним концертом. – Марія Дроб'язко](#)

[У Ковелі вшанували пам'ять Івана Франка. – Олена Клинова](#)

[Таланти Моршинської громади на всеукраїнській сцені: Анастасія Ковальчук із села Долішнє стала фіналісткою конкурсу «ФРАНКО ЄДНАЄ». – Ірина Павлів](#)

[Один із найскладніших кліпів: луцький «Фіолет» присвятив нову відеороботу загиблим захисникам](#)

[«Між боями він знаходив життя»: у Луцьку показали світлини військового Олександра Країла. – Анна Шведик](#)

Медіа

[«У регіонах потрібні сильні медіа», – Сергій Прокопенко, «Гвара Ме-діа». – Наталка Соколенко](#)

[Навіщо американці дають ГРОШІ на російську пропаганду? | Антоніна](#)

Регіональна культурна політика, культурно-мистецькі ініціативи громад

[У Харкові виставили на аукціон будівлю мануфактури «Зільберман і сини». – Олексій Содома](#)

[Харківський ЛітМузей презентує результати проєкту «Лабораторія мрій». – Олексій Содома](#)

Креативні індустрії

«Дерево знання: відродження»: SVARGA та військова школа «Борівітер» випустили благодійну колекцію за мотивами гобелена Леоніда Товсту-хи. – Катерина Кадакова

Благодійність. Меценатство. Волонтерство

Donetsk is Ukraine: Guzema та «Шахтар» створили благодійне коцьє до Дня Донецька

«Your turn to be a kid again!»: Behind Blue Eyes та Cuprum Depot створили благодійний плед на підтримку дітей із прифронтових сіл. – Катерина Кадакова

Театр

У Фінському національному театрі прозвучать драматичні твори українських ветеранів. – Вероніка Якимець

Закарпатський театр ляльок розпочав новий сезон прем'єрою про пінгвінів, дружбу та Всесвітній потоп

Музика

Чим живуть інституції, культурні ініціативи та медіа класичної музики. Конспект із резиденції в Бучачі. – Tetiana Novytska

Опера «Креонт» Бортнянського вийшла на світових стрімінгових платформах. – Ксенія Білаш

Дніпровська опера презентувала новий мюзикл на фестивалі у Харкові. – Юлія Дон

Як українські продюсери потрапили у кейпоп: Євген Бардаченко про роботу над піснею Ханбіна з Tempest. – Поліна Горлач

Візуальні мистецтва

Красиво, хоч і непрактично: огляд виставки «Тривога лягає поруч» Софії Короткевич. – Суспільне Культура

Графічна дизайнерка створила шрифт «Цибулька» та пропонує його за донат на військо. – Дар'я Лобанок

На Хортиці створюють серію скульптур для Парку Честі

В Острозькому замку до 70-річчя презентували виставку картин Олександра Закусілова. – Галина Максимчук

Кіномистецтво. Кінопрокат

Українсько-польський фільм «Санаторій Горького» покажуть на фестивалі в Румунії. – Вероніка Якимець

Фестиваль анімації Linoleum оголосив український конкурс: які стрічки увійшли до програми. – Влада Колодій

[«Київстар ТБ» та Новий канал знімають продовження серіалу «Перші ластівки». – Діана Горон](#)

Арттерапія

[Культурні сили презентували курс письменництва для військових та ветеранів. – Promoted](#)

Література. Книговидання

[Український ПЕН закликав світ посилити підтримку українських видавців після масових атак росії. – Валерія Буняк](#)

[«Ми опинилися на нулі»: видавництва «Основи» та «Крапки» розповіли, як оговтуються після обстрілів складу з книжками. – Анастасія Курінська](#)

[Без підтримки держави «видавництва не вигребуть»: експертка та видавці про те, як врятувати книжкову галузь. – Анастасія Курінська](#)

[«А-ба-ба-га-ла-ма-га» відновлює роботу після російської атаки](#)

[Від участі у «Книжковій країні» відмовилися шість учасників, але фестивалю відбудеться. – Олеся Бойко](#)

[Якими будуть 8 тематичних кластерів на BookForum-2026](#)

[Як минули фестивалі у прифронтових Харкові та Запоріжжі](#)

[Що відомо про ювілейний XV VinBookFest](#)

[Назвали лавреата Міжнародної премії імені Івана Франка 2026](#)

[В Америці започаткували нову премію для перекладачів з української. – Оксана Мамченкова](#)

[Галина Крук представить в Берліні німецький переклад своєї книги. – Оксана Мамченкова](#)

[Роман Андрія Любки «Карбід» переклали німецькою: невдовзі твір матиме понад десять іноземних видань. – Анастасія Курінська](#)

[«Ми готові бачити героя на фронті, але чи готові зустрічати його поламаним?»: Артем Чех про новий роман, повернення ветеранів та письмо на війні. – Аріна Кравченко](#)

Музейна справа

[«Колір як жест свободи»: у Луцьку розповіли про одеських художників, які експериментували всупереч системі. – Анна Шведик](#)

Охорона культурної спадщини. Нематеріальна культурна спадщина

Спадщина, яка «працює» клеем: як громади зберігають традиції минулого задля майбутнього. – Ірина Павлів

Релігія

Держетнополітики через суд вимагає ліквідувати Ровеньківську єпархію УПЦ (МП). – Іванна Капустянська

Податок на користь улюбленої церкви: Потураєв розповів про нову модель фінансування, яка дозволить зменшити впливи УПЦ МП. – Юрій Мартинович

Культура національних меншин. Закордонні українці

У музеї на Закарпатті до Дня румунської мови презентували унікальні артефакти Мараморощини. – Микола Шмигін

Пам'ятна монета НБУ «Тримаймо стрій!» увійшла до топ-10 світу. – Дмитро Михайлов

Режисер Ілля Хржановський, ймовірно, не відмовився від російського громадянства – «Слідство.Інфо». – Оксана Заблоцька

Єврокомісія посилила контроль за ChatGPT, Reddit та Roblox: сервіси отримали новий статус через кількість користувачів. – Анастасія Курінська

«Один з найнахабніших випадків крадіжки»: Sony і Warner подали до суду на Anthropic через авторські права. – Валерія Буняк

Китай відкликає митців із Бієнале Кванджу через Павільйон Тайваню. – Оксана Заблоцька

Загальні питання

У Мінкульті стартував гендерний аудит. – Діана Горон

ГО «Жінки в медіа» розпочала у Міністерстві культури України гендерний аудит, під час якого оцінить, наскільки в роботі відомства присутні рівні права та можливості для жінок і чоловіків. Аудит проводить робоча група, яку очолила заступниця міністерки культури з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Анастасія Бондар. До групи також увійшли голова правління ГО «Жінки в медіа» Ліза Кузьменко та аналітикиня Інформаційно-консультативного жіночого центру Олена Суслова. Під час аудиту робоча група аналізуватиме внутрішні політики, документи та практики міністерства на дотримання в них принципів гендерної рівності й недискримінації. Зокрема, оцінюватимуть кадрову політику, умови праці, професійний розвиток працівників і працівниць, організаційну культуру, внутрішні комунікації та механізми запобігання дискримінації. Бондар сказала, що після завершення аудиту Мінкульт очікує отримати конкретні результати та рекомендації. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/252223/2026-08-31-u-minkulti-startuvav-gendernyy-audyt/>

Грантоспроможна іпостась. – Ганна Шерман

У культурних медіа є специфічна суперсила: вони вміють швидко переставати бути медіа. Як оголошує конкурс УКФ, журнал перетворюється на культурний проєкт, Український інститут книги – на видавничий, Український інститут – на інструмент культурної дипломатії, House of Europe – на міжнародне партнерство, «Тисячovesна» – на відеопродакшн. Кожна програма відкриває своє конкурсне вікно, і стала редакція вдивляється в нього: а ми сюди якось проліземо? Так медіа розбирає себе на частини. Кожну ще можна кудись подати. Ціле – майже нікуди. Авторка порушує питання, чому стала медійна інституція щоразу мусить ставати кимось іншим, щоб система її побачила. Система значно охочіше фінансує нове відгалуження від роботи медіа, ніж розвиток його головної спроможності. Профільні медіа є критичною інфраструктурою. Проте, зауважує авторка, нова Програма діяльності Кабінету Міністрів показала: критична – можливо, але все ще невидима. У 77-сторінковому документі немає окремого пункту про стійкість медіа. Мінкульт пояснює, що підтримка медіа там є, просто вона захована всередині інформаційної та мовної стійкості. Як один із таких кроків називає «Тисячovesну»: чотири мільярди гривень на фільми, серіали, музику, перформативне й візуальне мистецтво, аудіовізуальні шоу та відеоролики для соцмереж. Я зараз не про переможців і суперечки довкола результатів, а про модель – разове скидання допомоги може когось урятувати, але не створює системи, у якій інституції здатні планувати свою роботу хоча б на кілька років уперед. І тут постає питання, якого ми досі уникаємо: яку модель підтримки медіа будує Україна? Далі авторка аналізує програми підтримки медіа у європейських країнах, зокрема у Данії, Норвегії, Франції та США, зазначаючи,

що Україна примудрилася взяти від американської моделі відсутність системної державної підтримки, але не додати до неї американського масштабу приватної філантропії. А від європейської – конкурсні процедури, форми заявок і звіти, але не визнання профільного медіа окремим суб'єктом підтримки. Водночас, Коаліція дієвців культури разом із ГС «Центр „Регіональний розвиток”» Агенції економічного розвитку РРV представили концепцію пілотної програми фінансування інституційного розвитку. Ідея правильна: фінансувати не черговий захід чи продукт, а розвиток культурної інституції – стратегію, управління, цифровізацію, партнерства, роботу з аудиторіями, фінансову автономію. Але важливо не переплутати бажане з наявним. Це не державна програма, не затверджений бюджетний інструмент і не конкурс, на який уже можна податися. Це концепція пілотного проєкту, розроблена в межах іншого проєкту за донорські гроші. Авторка зауважує, що Україні потрібна власна модель: прозора державна підтримка незалежних профільних медіа, захищена від політичного втручання; приватні й корпоративні внески; підписки; партнерства. Інституційне фінансування – на спроможність залишатися собою. Профільні медіа мають з'явитися в державній політиці під власним ім'ям, а не як додаток до «інноваційного культурного продукту». Докладніше:

<https://detector.media/rinok/article/252211/2026-09-01-grantospromozhna-ipostas/>

«Тіні за ґратами»: створили проєкт про цивільних українців у російській неволі. – Діана Горон

ГО «Нові українські наративи» створила медійно-адвокаційний проєкт «Тіні за ґратами», присвячений українським цивільним, які перебувають у російській неволі. У межах проєкту запустили онлайн-платформу, на якій зібрані історії цивільних бранців, свідчення їхніх родин і людей, які повернулися з російського ув'язнення. До кампанії залучають українських журналістів, культурних діячів, музикантів, дипломатів та інших публічних людей, які у відео розповідають задокументовані історії конкретних цивільних бранців. Докладніше:

<https://cs.detector.media/community/texts/186771/2026-08-31-tini-za-gratamy-stvoryly-proiekt-pro-tsyvilnykh-ukraintsiv-u-rosiyskiy-nevoli/>

Вшанування пам'яті

«Це справді супергеній»: у Львівському ботанічному саду відсвяткували 170-річчя Івана Франка масштабним концертом. – Марія Дроб'язко

У Львівському ботанічному саду 30 серпня відбувся масштабний концерт «Великі уродини», присвячений 170-річчю від дня народження Івана Франка: понад десяток виконавців у жанрах від фольку до симфонічної музики виконали його поезію, а кульмінацією вечора стала прем'єра нового симфонічного твору на слова поета. Докладніше:

<https://espresso.tv/suspilstvo-tse-spravdi-supergeniy-u-lvivskomu-botanichnomu-sadu-vidsvyatuvali-170-richchya-ivana-franka-masshtabnim-kontsertom>

У Ковелі вшанували пам'ять Івана Франка. – Олена Клинова

У Ковелі відбувся захід з нагоди 170-річчя від дня народження Івана Франка. Присутні декламували поезії Франка та виконували твори, покладені на музику. Докладніше:

<https://kowel.rayon.in.ua/news/1098270-u-koveli-vsanuvali-pamiat-ivana-franka>

Таланти Моршинської громади на всеукраїнській сцені: Анастасія Ковальчук із села Долишнє стала фіналісткою конкурсу «ФРАНКО ЄДНАЄ». – Ірина Павлів

У Садибі Франка в Нагуєвичах під час ювілейного Х Етнофесту відбувся гала-концерт Першого всеукраїнського фестивалю-конкурсу пісні «ФРАНКО ЄДНАЄ». Докладніше:

<https://morshyn.rayon.in.ua/news/1098200-talanti-morsinskoyi-gromadi-na-vseukrayinskii-sceni-anastasiia-kovalcuk-iz-sela-dolisnje-stala-finalistkoiu-konkursu-franko-jednaje>

Один із найскладніших кліпів: луцький «Фіолет» присвятив нову відеороботу загиблим захисникам

Гурт «Фіолет», що родом із Луцька, презентував нову пісню «Бісить» та офіційний відеокліп до неї. Відеоробота присвячена пам'яті українських захисників і захисниць, які загинули, боронячи Україну. В основу кліпу лягли реальні історії військовослужбовців, а ролі виконали не професійні актори, а військові, які особисто пережили втрату своїх побратимів. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1098125-odin-iz-naiskladnisix-klipiv-luckii-fiolet-prisviativ-novu-videorobotu-zagiblim-zaxisnikam>

«Між боями він знаходив життя»: у Луцьку показали світлини військового Олександра Країла. – Анна Шведик

У Луцьку відкрили фотовиставку «Дункан. Макрокосмос бойової землі» військового Олександра Країла, який під час служби на Лиманському напрямку фотографував комах, рослини та тварин. Близько 80 його макрофотографій, зроблених у 2023–2024 роках, представили 30 серпня у Волинській обласній бібліотеці для юнацтва. Докладніше:

<https://lutsk.rayon.in.ua/news/1098249-miz-boiami-vin-znaxodiv-zittia-u-lucku-pokazali-svitlini-viiskovogo-oleksandra-krayila>

Медіа

«У регіонах потрібні сильні медіа», – Сергій Прокопенко, «Гвара Медіа». – Наталка Соколенко

У подкасті «Медіуми» Сергій Прокопенко, засновник і головний редактор харківського «Гвара Медіа», розповідає, як видання пройшло шлях від громадської ініціативи та медіа про культуру до суспільно-політичної редакції з командою близько 30 людей, чому для регіональних медіа важливі сильний менеджмент і диверсифікація доходів, як працювати з командою в умовах

постійного виснаження і чи може досвід українських редакцій у протидії дезінформації стати потрібним не лише в Україні, а й у Європі. Докладніше:

<https://detector.media/mediumy/article/252218/2026-08-31-u-regionakh-potribni-sylni-media-sergiy-prokopenko-gvara-media/>

Навіщо американці дають ГРОШІ на російську пропаганду? | Антоніна

Авторка освітлює ситуацію, яка відбувається всередині телеканалу «Настоящее время» і чому його контент дедалі частіше викликає запитання в українських журналістів? Причиною стало звільнення колишньої ведучої каналу Ірини Ромалійської, яка після звільнення публічно розповіла про російські впливи в редакції, скорочення тем про війну, суперечки щодо формулювань про російську агресію та редакційні рішення, які, за її словами, дедалі більше зміщували фокус на проблеми «звичайних росіян». Авторка з'ясовує, чи може медіа, створене як альтернатива російській пропаганді, саме відтворювати її наративи й де проходить межа між спробою змінити медіа та легітимізацією його редакційної політики? Докладніше:

<https://www.youtube.com/watch?v=smuBjJmTQDU>

Регіональна культурна політика, культурно-мистецькі ініціативи громад

У Харкові виставили на аукціон будівлю мануфактури «Зільберман і сини». – Олексій Содома

Семиповерхову історичну будівлю колишньої мануфактури «Зільберман і сини» виставили на аукціон за 17,3 мільйона гривень. Докладніше про те, що цьому передувало:

<https://lyuk.media/news/zilberman-and-sons/>

Харківський ЛітМузей презентує результати проєкту «Лабораторія мрій». – Олексій Содома

Харківський ЛітМузей презентує результати «Лабораторії мрій» – проєкту про культурну спадщину та міський простір. У межах презентації представлено: симулятор міського простору «Простір простору» від Віктора Дворнікова; перформанси «Лабораторії художніх образів»; відкриття нової виставки «Музаріум». Докладніше:

<https://lyuk.media/news/musarium/>

Креативні індустрії

«Дерево знання: відродження»: SVARGA та військова школа «Боривітер» випустили благодійну колекцію за мотивами гобелена Леоніда Товстухи. – Катерина Кадакова

Бренд українського одягу SVARGA та військова школа «Боривітер» презентували нову благодійну колекцію «Дерево знання: відродження», в основі якої – авторський гобелен видатного художника Леоніда Товстухи. Гобелен «Дерево знання» народний художник України та лауреат Національної премії ім. Т. Г. Шевченка створив у 1988 році на Решетилівській фабриці, яку очолював понад 40 років. Дизайнери та технологи SVARGA відтворили на

святкових сорочках ключові символи гобелена: книгу, квіти та птахів. Обличчями та амбасадорами проєкту стали відомі військові фотографі-документалісти Влада та Костянтин Ліберови, а також викладач фізики та інформатики, зірка TikTok Руслан Ігорович. Частину коштів із продажу колекції передадуть на підтримку навчальних програм військової школи «Боривітер». Докладніше:

<https://divoche.media/2026/08/31/derevo-znannia-vidrozhennia-svarga-ta-viyskova-shkola-boryviter-vypustyly-blahodiynu-kolektsiiu-za-motyvamy-hobelena-leonida-tovstukhy/>

Благодійність. Меценатство. Волонтерство

Donetsk is Ukraine: Guzema та «Шахтар» створили благодійне кольє до Дня Донецька

Український ювелірний бренд Guzema та футбольний клуб «Шахтар» представили благодійне кольє Donetsk is Ukraine – увесь прибуток від продажу спрямують на подарунки до Дня Святого Миколая для дітей-переселенців із Донбасу. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/guzema-shakhtar-kolye-donetsk-is-ukraine/>

«Your turn to be a kid again!»: Behind Blue Eyes та Cuprum Depot створили благодійний плед на підтримку дітей із прифронтових сіл. – Катерина Кадакова

Благодійна організація Behind Blue Eyes спільно з українським брендом базового унісекс-одягу Cuprum Depot випустили лімітований благодійний плед «Your turn to be a kid again!», щоб допомогти дітям і підліткам із прифронтових сіл. Головним елементом дизайну стала гра в класики, знайома багатьом із дитинства. Докладніше:

<https://divoche.media/2026/08/31/your-turn-to-be-a-kid-again-behind-blue-eyes-ta-cuprum-depot-stvoryly-blahodiyyny-pled-na-pidtrymku-ditey-iz-pryfrontovykh-sil/>

Театр

У Фінському національному театрі прозвучать драматичні твори українських ветеранів. – Вероніка Якимець

5 вересня у Фінському національному театрі в Гельсінкі відбудуться читання «Я хочу жити, дихати, танцювати, кохати – нові тексти з України» драматичних текстів українських ветеранів. Мета – висвітлити українські голоси, які залишилися поза увагою дискусій і новин про російсько-українську війну. Під час читань прозвучать нові документальні драматичні тексти, написані молодими українськими ветеранами. Над їхнім перекладом та упорядкуванням працювала письменниця Еллі Сало, а режисеркою стала Ріікка Оксанен. У заході візьме участь українська драматургиня, правозахисниця та ветерантка Аліна Сарнацька, яка розповість про роботу митця в умовах війни та роль театру у воєнний час. Читання проведуть за співпраці Фінського національного театру та Ryhmäteatterin у партнерстві з Театром ветеранів, Посольством України в Гельсінкі, AR Safe Haven Helsinki, Artists at Risk (AR),

Creative Europe, Group Theatre та The Finnish Arts and Culture Agency.
Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/09/01/762052_finskому_natsionalnomu_teatri.html

Закарпатський театр ляльок розпочав новий сезон прем'єрою про пінгвінів, дружбу та Всесвітній потоп

Закарпатський академічний обласний театр ляльок розпочав 46 сезон прем'єрою «Біля ковчега о восьмій» за п'єсою німецького драматурга Ульріха Хуба. Постановку здійснила головна режисерка театру, заслужена артистка України Наталія Орешнікова. Сценографію та ляльки створила художниця з Києва, заслужена діячка мистецтв України Віра Задорожна, а над музичним оформленням працював композитор із Харкова, заслужений діяч мистецтв України Павло Савельєв. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1098135-zakarpatskii-teatr-lialyok-rozpocav-novii-sezon-premjeroiu-pro-pingviniv-druzbu-ta-vsesvitnii-potop>

Музика

Чим живуть інституції, культурні ініціативи та медіа класичної музики. Конспект із резиденції в Бучачі. – Tetiana Novytska

Культурне життя України традиційно вимірюють масштабом і ресурсом великих міст, тоді як потенціал маленьких містечок залишається значною мірою неоприятним: без інфраструктури, без цілеспрямованих проєктів, а часом і без самого відчуття, що така аудиторія взагалі існує. Із цим потенціалом і працювала публічна резиденція, що відбулася в Бучачі: представниці й представники музичних спільнот, незалежних проєктів, медіа та державних інституцій презентували свої ініціативи громаді містечка на Тернопільщині, а після презентації долучилися до публічної дискусії. Свої організації та спільноти представляли: Національний будинок музики, Музична спільнота «Порічка», Kyiv Contemporary Music Days, Open Opera Ukraine, The Claquers. Ця подія стала фіналом нового сезону подкасту «Без експертів». Докладніше:

<https://theclaquers.com/posts/17223>

Опера «Креонт» Бортнянського вийшла на світових стримінгових платформах. – Ксенія Білаш

Студійний запис опери «Креонт» (середина XVIII ст.) українського композитора Дмитра Бортнянського, партитуру якої 250 років вважали втраченою, відтепер доступний на стримінгових платформах. Запис здійснив колектив українських артистів та музикантів під керівництвом диригента Германа Макаренка, зокрема: Національна заслужена академічна капела України «Думка», Національний Президентський оркестр, солістка Національної опери України Ольга Фомічова, соліст Національної філармонії України Сергій Бортник. Диск випустила британська компанія Toccata Classics, яка спеціалізується на забутому репертуарі. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/08/31/762586_opera_kreont_bortnyanskogo.html

Дніпровська опера презентувала новий мюзикл на фестивалі у Харкові. –

Юлія Дон

У Харкові триває масштабний фестиваль за участю оперних театрів з усієї країни. Уже протягом багатьох років у цьому місті організовують культурний захід «Схід Опера Фест 2026», який цьогогоріч згуртував 18 театральних колективів із 11 українських міст. Зокрема Дніпровський національний академічний театр опери та балету презентував під час цього мистецького дійства свою нову мюзикл-постановку «Школа танців Соломона Шкляра». Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/104296/dniprovska-opera-prezentovala-novyj-myuzykl-na-festyvali-u-harkovi/>

Як українські продюсери потрапили у кейпоп: Євген Бардаченко про роботу над піснею Ханбіна з Tempest. – Поліна Горлач

Українські сонграйтери та продюсери Євген Бардаченко та Леонід Петровський долучилися до створення пісні «No Fear» для сольного дебюту Ханбіна з південнокорейського гурту Tempest. Цифровий реліз Ханбіна, до якого також потрапила композиція Air, вийшов 24 серпня. Як вдалося долучитися до проєкту та чим кейпоп (K-pop) відрізняється від українського музичного ринку, розповідає Євген Бардаченко. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1391926-ak-ukrainski-produseri-potrapili-u-k-pop-evgen-bardacenko-pro-robotu-nad-pisneu-hanbina-iz-tempest/>

Візуальні мистецтва

Красиво, хоч і непрактично: огляд виставки «Тривога лягає поруч» Софії Короткевич. – Суспільне Культура

У Львівському муніципальному мистецькому центрі до 24 серпня тривала виставка Софії Короткевич – художниці зі Львова, яка працює з художнім склом, інсталяцією, графікою та відео – «Тривога лягає поруч». Кураторка – Віта Котик. Сьогодні Короткевич сприймає як своєрідний археологічний шар, у якому ландшафти й об'єкти зберігають пам'ять і соціальні символи. Як у цій виставці продовжується практика Софії Короткевич розповідає журналістка Юлія Манукян. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1390042-krasivo-hoc-i-neprakticno-oglad-vistavki-trivoga-lagae-poruc-sofii-korotkevic/>

Графічна дизайнерка створила шрифт «Цибулька» та пропонує його за донат на військо. – Дар'я Лобанок

Графічна дизайнерка Анна Маслік розробила новий український шрифт «Цибулька», який можна отримати за донат на військо. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/grafichna-dizaynerka-stvorila-shrift-cibulka-za-donat-na-viysko-317294/>

На Хортиці створюють серію скульптур для Парку Честі

Митці з різних регіонів України створюють публічні скульптури для Парку Честі, який заснували на острові Хортиця. Роботи переосмислюють теми козацтва, обрядовості та родової пам'яті, а одну з них – «Козака-характерника»

– вже презентували у вогні. Серію створюють у межах першого в Запоріжжі мультидисциплінарного етносимпозіуму «Витоки. Форма традиції», який реалізували за підтримки Українського культурного фонду. Проєкт об'єднав скульпторів, майстрів народних ремесел, етномузикантів і дослідників культури, щоб представити українські традиції як основу для сучасного мистецтва. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/park-chesti-hortytsya-skulptury/>

В Острозькому замку до 70-річчя презентували виставку картин Олександра Закусілова. – Галина Максимчук

У Державному історико-культурному заповіднику Острога (ДІКЗО) діє виставка картин острозького художника Олександра Закусілова. Докладніше:

<https://ostrog.rayon.in.ua/news/1098226-v-ostrozkomu-zamku-do-70-riccia-prezentuvali-vistavku-kartin-oleksandra-zakusilova>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Українсько-польський фільм «Санаторій Горького» покажуть на фестивалі в Румунії. – Вероніка Якимець

Українсько-польську стрічку «Санаторій Горького» польського режисера Лукаша Пальковського покажуть просто неба 14 вересня в парку Полігон у місті Флорешти, Румунія, в рамках ініціативи від Міжнародного кінофестивалю «Трансільванія» – TIFF Florești. Стрічка є копродукцією Польщі, України та Ірландії. Її створили за участі української компанії Solar Media Entertainment та її генерального продюсера Сергія Лавренюка за підтримки Державного агентства України з питань кіно. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/08/31/762628_ukrayinsko-polskiy_film.html

Фестиваль анімації Linoleum оголосив український конкурс: які стрічки увійшли до програми. – Влада Колодій

Фестиваль актуальної анімації та медіамистецтва Linoleum оголосив національний конкурс та програму, до якої увійшло 14 короткометражних фільмів українського виробництва. У програмі – документальне відтворення подій сучасної війни, фантастичні рефлексії та екранізації літератури. Покази українського та інших конкурсних програм відбудуться в Unit City з 30 вересня до 3 жовтня. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1391738-festival-animacii-linoleum-ogolosiv-ukrainskij-konkurs-aki-stricki-uvijisli-do-programi/>

«Київстар ТБ» та Новий канал знімають продовження серіалу «Перші ластівки». – Діана Горон

Платформа «Київстар ТБ» та Новий канал розпочали зйомки третього сезону серіалу «Перші ластівки», який стане продовженням першої частини проєкту, що вийшла на екрани у 2019 році. До своїх ролей повернуться актори, які зіграли в першому сезоні – Максим Девізоров, Олександр Рудинський, Максим Самчик і Таїсія Щурук. Прем'єра третього сезону запланована на лютий 2027 року. Докладніше:

<https://detector.media/production/article/252226/2026-08-31-kyivstar-tb-ta-novyy-kanal-znimayut-prodovzhennya-serialu-pershi-lastivky/>

Арттерапія

Культурні сили презентували курс письменництва для військових та ветеранів. – Promoted

Платформа «Культурні сили» спільно з Українським культурним фондом запустила унікальний безоплатний освітній курс для військових авторів (ОКДВА). Проєкт реалізується в межах конкурсної програми УКФ «Культура під час війни», а його офіційний запуск відбувся 17 серпня. Навчальна програма доступна на новому YouTube-каналі Cultural Forces Education, де лекції та практичні матеріали з'являтимуться щопонеділка та щочетверга протягом десяти тижнів. Головна мета ініціативи – допомогти всім охочим опанувати літературну майстерність. Автором курсу став військовослужбовець, учасник Культурних сил і блогер Владислав Ленцев (Влад Сторітелер), який ще у 2020 році започаткував перший в Україні профільний YouTube-проєкт про письменництво та створення сценаріїв. Він переконаний, що саме діючі захисники та ветерани мають чи не найбільше перешкод для того, щоб опанувати творче письмо й видати книги на основі власного досвіду. Паралельно з навчальним процесом організатори розгорнули ще один масштабний проєкт під назвою «Реєстрові автори». У його межах команда «Культурних сил» розпочала збір готових рукописів та чернеток від ветеранів і військовослужбовців. Професійні редактори допомагатимуть авторам удосконалити їхні тексти, після чого твори будуть опубліковані у провідних українських видавництвах. При цьому організатори не обмежують захисників лише мемуарами чи хроніками бойових дій. Докладніше:

https://lb.ua/society/2026/08/31/761844_kulturni_sili_prezentovali_kurs.html

Література. Книговидавання

Український ПЕН закликав світ посилити підтримку українських видавців після масових атак росії. – Валерія Буняк

Український ПЕН закликав державу підтримати видавничу галузь, громадян – активніше купувати українські книжки, а міжнародну спільноту – посилити військову, фінансову та гуманітарну допомогу Україні, зокрема підтримати українських видавців і книгарів. Організація зауважила, що росія прагне знищити українську культуру, тож її цілями є не лише наші будинки, підприємства, електростанції, торгові центри, а й українські книги. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/252231/2026-08-31-ukrainskyy-pen-zaklykav-svit-posylyty-pidtrymku-ukrainskykh-vydavtsiv-pislya-masovykh-atak-rosii/>

«Ми опинилися на нулі»: видавництва «Основи» та «Крапки» розповіли, як оговтуються після обстрілів складу з книжками. – Анастасія Курінська

Внаслідок удару по Київщині 28 серпня було знищено понад 60 тисяч книжок у терміналі «Нової пошти». Зокрема, видавництво «Основи» втратило

40 % надрукованих книг, також майже усі тиражі втратило видавництво «Крапки». Розповідь представників видавництв про їхні втрати – докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1391688-mi-opinilisa-na-nuli-vidavnictva-osnovi-i-krapki-rozpovili-ak-ogovtuutsa-pisla-obstriliv-skladu-z-ih-knizkami/>

Без підтримки держави «видавництва не виграють»: експертка та видавці про те, як врятувати книжкову галузь. – Анастасія Курінська

Аби врятувати книжковий ринок від банкрутства, видавці та культурні діячі закликають уряд терміново впровадити державне страхування ризиків, програми пільгового кредитування та відновити закупівлі для бібліотек. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1391776-bez-pidtrimki-derzavi-vidavnictva-ne-vigrebut-ekspertka-ta-vidavci-pro-te-ak-vratuvati-knizkovu-galuz/>

«А-ба-ба-га-ла-ма-га» відновлює роботу після російської атаки

Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1098245-a-ba-ba-ga-la-ma-ga-vidnovliuje-robotu-pislia-rosiiskoyi-ataki>

Від участі у «Книжковій країні» відмовилися шість учасників, але фестиваль відбудеться. – Олеся Бойко

Станом на 31 серпня від участі в осінній «Книжковій країні» відмовилися КСД, «Моя книжкова полиця», Vovkylaka, «Маміно», «Фабула» та «КнигоЛенд». Водночас участь у фестивалі підтвердили понад 100 видавництв, книгарень і незалежних авторів, а в програмі планують понад 400 подій. Докладніше:

<https://chytomo.com/vid-uchasti-u-knyzhkovij-kraini-vidmovylisia-shist-uchasnykiv-ale-festyval-vidbudetsia/>

Якими будуть 8 тематичних кластерів на BookForum-2026

XXXIII Львівський міжнародний BookForum, який відбудеться 10–13 вересня у Львові, оголосив вісім тематичних кластерів програми. Фокусна тема цього річного BookForum – «Відповідальність літератури». Докладніше:

<https://chytomo.com/iakymy-budut-8-tematychnykh-klasteriv-na-bookforum-2026/>

Як минули фестивалі у прифронтових Харкові та Запоріжжі

У Харкові 28–30 серпня вдруге відбувся фестиваль «Літературний Ярмарок», у Запоріжжі – третій «Читай Форум». Докладніше про перебіг подій:

<https://chytomo.com/iak-mynuly-festyvali-u-pryfrontovykh-kharkovi-ta-zaporizhzi/>

Що відомо про ювілейний XV VinBookFest

Оприлюднили програму XV книжкового фестивалю VinBookFest, який відбудеться у Вінниці 5–6 вересня. Тема цього річного VinBookFest – «Час відкриттів». У межах фестивалю новинки представлять понад 30 українських

видавництв: КСД, «Крокус», Ранок, «Жорж», «Білка», «Капібара», «Читаріум», «Каламар», «Богдан», «Зелений пес», «Магура» та інші. Докладніше:

<https://chytomo.com/shcho-vidomo-pro-iuvilejnyj-khv-vinbookfest/>

Назвали лавреата Міжнародної премії імені Івана Франка 2026

Лавреатами Міжнародної премії імені Івана Франка-2026 стали українсько-польський авторський колектив – Віктор Мойсієнко та Йоанна Гетка. Нагороду науковці отримали за монографію «Спочатку було слово. Від мовного узусу – до літературної норми. Нарис генези української літературної мови», у якій дослідили витоки та формування української літературної мови на основі релігійних і писемних пам'яток Русі XI–XIV століть. Докладніше:

<https://chytomo.com/nazvaly-lavreata-mizhnarodnoi-premii-imeni-ivana-franka-2026/>

В Америці започаткували нову премію для перекладачів з української. – Оксана Мамченкова

Razom for Ukraine та Американська асоціація літературних перекладачів (ALTA) запускають Українську перекладацьку премію Razom (Razom Ukrainian Translation Award). Відзнака підтримуватиме та відзначатиме високу майстерність літературного перекладу з української та інших мов України на англійську. Ця премія присуджуватиметься щорічно, починаючи з 2027 року. Прийом заявок розпочнеться в середині січня 2027 року. Окрім того, організації оголосили про запуск програми Менторство з деколоніального перекладу (Razom Mentorship for Decolonial Translation). Ця програма створена для підтримки перекладачів-початківців, які працюють із літературою історично маргіналізованих регіонів і мов. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/08/31/762574_ameritsi_zapochatkuvali_novu.html

Галина Крук представить в Берліні німецький переклад своєї книги. – Оксана Мамченкова

8 вересня в Берліні відбудеться поетичний вечір за участі кількох поетів та поеток, зокрема, української авторки Галини Крук. Вона представить німецький переклад збірки «Прискорений курс з коктейлів Молотова». Збірка вийшла у видавництві edition.fotoTAPETA у перекладі Клаудії Дате та Стефанії Пташник. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/08/31/762568_galina_kruk_predstavit_berlini.html

Роман Андрія Любки «Карбід» переклали німецькою: невдовзі твір матиме понад десять іноземних видань. – Анастасія Курінська

Український письменник Андрій Любка сповістив про вихід німецького перекладу свого роману «Карбід». Книжку випустило берлінське видавництво Transit Buchverlag, а над адаптацією тексту працювали перекладачі Марія Вайзенбок та Йоганнес Квек. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1391964-roman-andria-lubki-karbid-pereklali-nimeckou-nevdovzi-tvir-matime-ponad-desat-inozemnih-vidan/>

«Ми готові бачити героя на фронті, але чи готові зустрічати його

поламаним?»: Артем Чех про новий роман, повернення ветеранів та письмо на війні. – Аріна Кравченко

На початку вересня письменник та військовослужбовець Артем Чех разом із видавництвом Meridian Czernowitz презентує новий роман «Ми тебе не чекали», який наразі називає своїм найкращим текстом. Літературна оглядачка Аріна Кравченко зустрілася з автором на Bestseller Fest і поговорила про написання нового роману, повернення ветеранів до цивільного життя, самотність людини, яка більше не відчувається своєю ні на війні, ні в мирному житті, та про суспільство, яке ще не готове зустрічати «поламаних» героїв. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/artem-cheh-prezentuye-roman-ekzistenciynu-prozu-pro-viynu-317292/>

Музейна справа

«Колір як жест свободи»: у Луцьку розповіли про одеських художників, які експериментували всупереч системі. – Анна Шведик

У Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку відбулася лекція «Колір свободи: традиція та експеримент у творчості одеських художників». Про мистецтво Одеси кінця XIX–XX століть 29 серпня розповіла кандидатка мистецтвознавства Марина Пономаренко. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1098233-kolir-iak-zest-svobodi-u-lucku-rozpovili-pro-odeskix-xudoznikiv-iaki-eksperimentovali-vsuperec-sistemi>

Охорона культурної спадщини. Нематеріальна культурна спадщина

Спадщина, яка «працює» клеєм: як громади зберігають традиції минулого задля майбутнього. – Ірина Павлів

Нематеріальна культурна спадщина – це не колишні обряди, пісні, ремесла чи традиційні страви, а найперше – знання і практики, які формують відчуття спільного коріння, передаються між поколіннями та допомагають громадам зберігати свою ідентичність. Про те, як досліджувати й зберігати живу спадщину, говорили з Ольгою Боднар – керівницею сектору культурної спадщини Стрийської РДА і дослідницею, яка працює над систематизацією нематеріальної культурної спадщини Стрийщини. На Стрийщині створили і доповнюють Реєстр елементів нематеріальної культурної спадщини та карту живої спадщини району. До переліку ввійшли, зокрема, традиція вшанування гетьмана Івана Виговського, Гетьманський борщ, Опільська кутя, Бойківська паляниця-оципок, гаївки, Красівський пиріг, соломоплетіння, народна лялька-напханка, вибійка тканин та інші елементи. На думку Боднар, Український інститут нематеріальної культурної спадщини (УІНКС) має об'єднати носіїв традицій, майстрів, дослідників, молодь, громади, музеї та освітні установи. Докладніше:

<https://morshyn.rayon.in.ua/news/1098290-spadshhina-iaka-praciuje-klejem-iak-gromadi-zberigaiut-tradiciyi-minulogo-zadlia-maibutnyogo>

Релігія

Держетнополітики через суд вимагає ліквідувати Ровеньківську єпархію УПЦ (МП). – Іванна Капустянська

ДЕСС звернулася до суду з позовом про ліквідацію Ровеньківської єпархії УПЦ (МП) та передачу державі її майна, коштів та інших активів, крім культового майна. Держетнополітики зазначає, що є підстави для припинення діяльності Ровеньківської єпархії УПЦ відповідно до законодавства про свободу совісті та релігійні організації. Докладніше:

https://lb.ua/society/2026/08/31/762646_derzhetnopolitiki_cherez_sud.html

Податок на користь улюбленої церкви: Потураєв розповів про нову модель фінансування, яка дозволить зменшити впливи УПЦ МП. – Юрій Мартинович

Після потужного сплеску 2022 року щодо переходу парафій з Української православної церкви Московського патріархату до Православної церкви України цей процес помітно сповільнився, що викликає у частини суспільства тривогу. Про об'єктивні причини цього уповільнення, про те, чому УПЦ МП має ресурс, якого бракує ПЦУ, і про ідею, яка може змінити фінансування церков в Україні після війни, – в інтерв'ю розповів голова Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики Микита Потураєв. Докладніше:

<https://espresso.tv/suspilstvo-podatok-na-korist-ulyublenoi-tserkvi-poturaev-rozpoviv-pro-novu-model-finansuvannya-yaka-dozvolit-zmenshiti-vplyvi-upts-mp>

Культура національних меншин. Закордонні українці

У музеї на Закарпатті до Дня румунської мови презентували унікальні артефакти Мараморощини. – Микола Шмигін

31 серпня відзначають День румунської мови. З цієї нагоди в Закарпатському обласному краєзнавчому музеї ім. Т. Легоцького презентували експозицію, що розкриває багатокультурне минуле краю та спільну історію України та Румунії. Виставка демонструє, що історія Карпатського регіону – це не лише державні кордони, а й багата спільна спадщина народів, які віками жили поряд. У музеї представлені унікальні експонати, що висвітлюють різні епохи регіону: середньовічні фортеці, портрети політичної еліти та геральдика, промисловість і побут XIX століття, традиційне вбрання. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1098263-u-muzeyi-na-zakarpatti-do-dnia-rumunskoyi-movi-prezentovali-unikalni-artefakti-maramoroshhini>

Пам'ятна монета НБУ «Тримаймо стрій!» увійшла до топ-10 світу. – Дмитро Михайлов

Пам'ятна монета Національного банку України номіналом 5 гривень «Тримаймо стрій!» увійшла до топ-10 монет світу за підсумками міжнародного конкурсу «Монета року», здобувши перемогу в номінації «Найбільш надихаюча монета». Докладніше:

<https://suspilne.media/1392182-pamatna-moneta-nbu-trimajmo-strij-uvijsla-do-top-10-svitu/>

Режисер Ілля Хржановський, ймовірно, не відмовився від російського громадянства – «Слідство.Інфо». – Оксана Заблоцька

Режисер Ілля Хржановський заявив, що відмовився від російського громадянства на знак протесту проти війни росії проти України. Водночас, за даними російських державних реєстрів, його паспорт рф досі чинний. Після критики з боку Міністерства культури і Міністерства закордонних справ України через участь фільму «Дау» в основному конкурсі 83-го Венеційського кінофестивалю Хржановський опублікував заяву. У ній він заперечив, що є громадянином росії. Режисер стверджує, що має громадянства Німеччини, Великої Британії та Ізраїлю, а від російського паспорта відмовився через незгоду з політикою кремля та війною проти України. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1391980-illa-hrzanovskij-zaaviv-so-vidmovivsa-vid-gromadanstva-rf-ale-rosijski-reestri-svidcat-pro-inse/>

Єврокомісія посилила контроль за ChatGPT, Reddit та Roblox: сервіси отримали новий статус через кількість користувачів. – Анастасія Курінська

Європейська комісія офіційно визначила ChatGPT як дуже велику пошукову систему, а Reddit та Roblox – як дуже великі онлайн-платформи на території ЄС, що зобов'язує їх дотримуватися суворіших правил безпеки. Компанії мають чотири місяці – до кінця січня 2027 року, щоб адаптуватися до додаткових вимог. Власники сервісів повинні оцінити та зменшити системні ризики, пов'язані з їхніми алгоритмами. Зокрема, йдеться про запобігання поширенню незаконного контенту, захист фізичного та психічного здоров'я користувачів, а також уникнення негативного впливу на неповнолітніх, виборчі процеси та громадську безпеку. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1392046-evrokomisia-posilila-kontrol-za-chatgpt-reddit-ta-roblox-servisi-otrimali-novij-status-cerez-kilkist-koristuvaciv/>

«Один з найнахабніших випадків крадіжки»: Sony і Warner подали до суду на Anthropic через авторські права. – Валерія Буняк

Музичні видавці Sony Music Publishing та Warner Chappell подали позов до суду проти компанії Anthropic за звинуваченнями у завданні збитків через використання десятків тисяч захищених авторським правом пісень для навчання моделей ШІ Claude. Видавці вимагають відшкодування за неправомірне використання великого каталогу пісень, серед них – хіти Мераї Кері, Марвіна Гея, Таммі Террелл, Кеті Перрі, Марка Ронсона та гурту Survivor. За словами позивачів, вони стали жертвами «однієї з найбільших і найвідвертіших крадіжок інтелектуальної власності в історії». Докладніше:

<https://ms.detector.media/internet/post/39483/2026-08-31-odyn-z-naynakhabnishykh-vypadkiv-kradizhky-sony-i-warner-podaly-do-sudu-na-anthropic-cherez-avtorski-prava/>

Китай відкликає митців із Бієнале Кванджу через Павільйон Тайваню. –

Оксана Заблоцька

Посол Китаю в Південній Кореї наказав китайським митцям відкликатися з 16-ї Бієнале Кванджу, що відкривається 5 вересня. Причиною став дипломатичний конфлікт навколо участі Тайваню під назвою «Павільйон Тайваню». Китайські учасники мали представити спеціальну виставку в Художньому музеї Хаджонгун. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1391600-kitaj-vidklikae-mitciv-iz-bienale-v-kvandzu-cerez-paviljon-tajvanu/>

Випуск підготувала

В. В. Пижевська,
головний бібліограф сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації відділу НАУІ
Інформцентру з питань культури та мистецтва,
E-mail: infocenter@nplu.org; info_nplu@ua.fm
контакт. тел.: 425-23-26